

פתרון הבחינה

בעברית

חורף תשע"ח, 2018, שאלון: 11281
מוגש ע"י צוות המורים של "יואל גבע"

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשע"ח, 2018
מספר השאלון: 11281
נספח: טקסטים

עברית: הבנה, הבעה ולשון

על פי תוכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון — הבנה והבעה — 50 נקודות

חלק שני — לשון — 50 נקודות

פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס

פרק ב: תחביר
פרק ג: מערכת הצורות
יש לבחור באחד הפרקים

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לקרוא את הטקסטים שבנספח ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

2. לכתובת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (19-20) של השאלון.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

למידע על פסיכומטרי
ביואל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את הטקסטים (1)-(4) שבנספח המצורף, וענה על כל השאלות 1-3 שלפניך.
 הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. כתיבה ממוזגת (30 נקודות)

בשנים האחרונות לפני כל מכבייה מתעורר דיון ציבורי בדבר חשיבותה של המכבייה והמשך קיומה. על סמך ארבעת הטקסטים (1)-(4) שקראת, כתוב סקירה שמטרתה להביא לפני מקבלי ההחלטות מידע שיסייע להם להכריע בשאלה אם להמשיך לקיים את משחקי המכבייה או לבטלם. בסקירה דון בשאלה זו משלושה היבטים, על פי בחירתך: מקצוענות בספורט, ציונות ולאומיות, יחסי ישראל עם יהודי התפוצות, ערך השוויון. הקפד על דרכי מסירה מקובלות ועל אזכור מקורות המידע בגוף הסקירה ובסופה (ביבליוגרפיה). כתוב בהיקף של כ-250-300 מילים. השתמש בעמודים 2-3 לכתיבת טיוטה, ואת הסקירה כתוב בעמודים 4-5.

טיוטה

למידע על פסיכומטרי
 ביואל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 4 -

Lined writing area consisting of 25 horizontal lines.

لا تكتب في هذه المنطقة
לא לכתוב באזור זה

למידע על פסיכומטרי
ביזאל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 5 -

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

נמידע על פסיכומטרי
ביואל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 6 -

2. בעקבות הסקירה שכתבת, כתוב מהי עמדתך בנוגע להמשך קיומה של המכבייה. ציין איזה מן הנימוקים שקראת בטקסטים השפיע על עמדתך. הסבר את תשובתך. (7 נקודות)

תקבלנה תשובות שונות ומנומקות על פי העמדה שתיבחר והנימוקים מהנלווים לה.

3. א. במאמרי טיעון רבים הכותבים מביאים טענות של אחרים, השונות מטענות הכותבים. על פי **טקסט 4**, כתוב שתי טענות של אחרים שהכותב מביא, וליד כל טענה העתק את הביטוי הלשוני (מילים, צירופים) המעיד שהיא טענה של אחרים. (10 נקודות)

טענה ראשונה: היהודים בעולם אינם עם אחד.

הביטוי הלשוני: "אולם... יש... לערער עליה"

טענה שניה: המכבייה היא אירוע גזעני

הביטוי הלשוני: "מי שניסו... להבאיש את ריחה... סובלים - סובלים מאוד..."

ב. הסבר כיצד הבאת דברים של אחרים מסייעת לכותבי מאמרים בחיזוק דבריהם. (3 נקודות)

הבאת דברים של אחרים מבססת ומחזקת את דברי הכותב, שכן היא מראה שהכותב מודע לקיומן של דעות אחרות - אין הוא מתעלם מהן אלא מתעמת עמן. כך הוא יוצר מהימנות ואמינות. בנוסף, באמצעות הפרכת טענות הנוגדות את דעתו, יוצר הכותב מעין דיאלוג עם מתנגדיו, כדי להעמיד אותם על טעותם ולשכנע את הקוראים בצדקת דבריו.

למידע על פסיכומטרי
ביזאל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 7 -

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס – חובה (10 נקודות)

בפרק זה ענה על שאלות 4-5.

4. א. לפניך קטע. במשפטים אחדים בקטע כתובות אפשרויות להגיית שם המספר, ובמשפטים אחרים מודגשים מספרים. במשפטים שבהם כתובות אפשרויות להגיית שם המספר הקף את הצורה הנכונה של שם המספר, ובמשפטים שבהם מודגשים מספרים, כתוב במילים את המספרים המודגשים (אין צורך לנקד).

במכבייה הרביעית בשנת 1953 השתתפו 890 ספורטאים מעשרים וְאַחַד/וְאַחַת ארצות.
 במכבייה התשיעית בשנת 1973 השתתפו 2,694 אלפיים שש מאות תשעים וארבעה ספורטאים וספורטאיות מ־27 ארצות.
 המכבייה ה־20 נערכה בשנת אֶלְפִים וְשִׁבְעַת עֶשְׂרֵה / אֶלְפִים וְשִׁבְעָה עֶשְׂרִי /
 אֶלְפִים וְשִׁבְעַת עֶשְׂרֵה / אֶלְפִים וְשִׁבְעָה עֶשְׂרִי.
 טקס הפתיחה של המכבייה ה־20 נערך באיצטדיון טדי בירושלים ב־6 ששה ביולי 2017.
 מספר הארצות שהשתתפו במכבייה האחרונה גדול פי 4 ארבעה ממספר הארצות שהשתתפו בה בשנותיה הראשונות.

- ב. כתוב במילים את המספר 18 בכותרת התמונה שלפניך. נקד את המספר 18 ניקוד שיבטא את ההגייה התקנית.

מדליות שהופקו לקראת המכבייה ה־18 שמונה עשרה

(שים לב: המשך השאלה בעמוד הבא.)

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 8 -

ג. לפניך פרסום של האקדמיה ללשון העברית (מתוך דף הפייסבוק של האקדמיה ללשון העברית).

בפרסום של האקדמיה ללשון העברית מוצגת טעות ר וחת בהגיית שם מספר, ומתחתיה מוצגת הצורה התקנית. הסבר מדוע "חמש שקל" הוא טעות.
שקל - זכר ; מספרים בין 2 - 10 יש לכתוב בלשון רבים.

5. לפניך שלושה משפטים, ובכל משפט חסרה מילת יחס. במשפטים (1) - (2) **כתוב** את מילת היחס הנתונה בנטייתה הנכונה, ובמשפט (3) **הקף** את מילת היחס המתאימה מבין האפשרויות הנתונות.

(1) נשיא המדינה בירך את משתתפי המכבייה ה־20 ואמר להם: "ברוכים הבאים לירושלים! ברוכים הבאים לישראל! ברוכים הבאים הביתה. כמה כיף לראות אתכם כאן בירושלים, בירת ישראל הנצחית."

(2) בטקס פתיחת המכבייה ה־19 אמר ראש הממשלה: "אני פונה אליכם, אורחינו מחו"ל: חלק לא קטן מכם מבקרים פה בפעם הראשונה. אחרי שתגיעו לשיאים ותזכו במדליות, צאו וטיילו בארץ. הארץ הזו שלכם."

(3) נבחרת הוותיקים של ישראל בכדורגל ניצחה משחק שנערך נגד נבחרת ארגנטינה.

{

 אָתְּ הַ

 בּ

 נִגְדְּ הַ

 ל
 }

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר, פרק ג – מערכת הצורות.
 בחר בפרק שלמדת: בפרק ב – תחביר **או** בפרק ג – מערכת הצורות.
 בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 6-10 (לכל שאלה – 10 נקודות).
 שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

6. א. לפניך שלושה משפטים מורכבים III-I.

בכל אחד מן המשפטים III-I תחס את הפסוקית, וציין מעליה את תפקידה התחבירי במשפט.

פ. מושא

I. יקותיאלי קיווה כי בצד הספורט תשמש המכבייה גם במה ליהודי העולם לקיום תחרויות
 פ. מושא

בתחומי האומנות: שירה, ציור, פיסול וכדומה.

פ. נושא

II. השאלה היא אם מבחינה לאומית יש ערך לקיומם של משחקי המכבייה.
 נשוא

פ. נושא

III. נראה כי במשך השנים איבדו המכביות את כוח המשיכה שלהן.
 נשוא
 נשוא נושא
 פ. נושא

ב. לפניך שני משפטים II-I. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

נשוי"מ

I. בשנים האחרונות הולכת ופוחתת החשיבות הלאומית של המכבייה.

II. המכבייה הראשונה תרמה להרמת המורל בקרב יושבי הארץ, והיא אף הרימה את קרנה של התנועה
 נשוא
 נשוי"מ

הציונית בקרב יהדות התפוצות.

(1) בכל אחד מן המשפטים II-I הקף את כל הנשואים.

(2) רק אחד מן הנשואים שהקפת במשפטים אלה אינו נשוא מורחב.

תרמה

/המשך בעמוד 10/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 10 -

7. א. לפניך משפט. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.
 המכבייה השלישית הייתה אמורה להיערך בשנת 1938. אולם מאורעות הדמים בארץ, הזעזועים הגדולים באירופה, השואה של העם היהודי ומלחמת העצמאות — כל אלה גרמו לדחיית המכבייה, והיא נערכה רק בשנת 1950.

(1) ציין את סוגו התחבירי של המשפט. איחוי (מחובר)

(2) במשפט יש חלק כולל. ציין מהו תפקידו התחבירי נושא (כולל)

(3) מה תפקידו התחבירי של הצירוף "כל אלה" במשפט, ומדוע בחר הכותב להוסיף צירוף זה למשפט?

תפקיד תחבירי - תמורה. להדגשה ולהבהרה

(4) במשפט זה ני"ו החיבור מופיעה פעמיים:

ומלחמת העצמאות חלקים כוללים

והיא משפטים / איברים

ציין בין אילו חלקים במשפט היא מחברת בכל פעם.

ב. לפניך שני משפטים II-I. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. בשנות השלושים והארבעים של המאה העשרים התמודד העם היהודי עם איום חיצוני — תמורה אנטישמיות נושא נושא מושא

חרפה וקיצונית.

II. המכבייה השביעית שנערכה בשנת 1965 זכורה בזכות השתתפותו של מרק ספיץ שחיין אמריקני בן 15, תמורה לוואי

שהגיע למכבייה עם נבחרת יהודי ארצות הברית ולימים נעשה למהיר שחיני העולם.

(1) בכל אחד מן המשפטים II-I יש תמורה. הקף אותה.

(2) העתק מכל אחד מן המשפטים II-I את המילה או את הצירוף שהתמורה ממירה, וציין את תפקידם התחבירי במשפט.

משפט I: איום חיצוני התפקיד התחבירי: מושא

משפט II: מרק ספיץ התפקיד התחבירי: לוואי

למידע על פסיכומטרי
 ביואל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
 אל תתפשר עליה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 11 -

8. א. לפניך שלושה משפטים III-I, ובהם חלקים כוללים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. ^{נושא} הספורטאים היהודים אינם רק, ^{נושא} נציגי מולדותיהם, ^{נושא כולל} אלא גם נציגי העם היהודי.

II. ^{נושא} הספורטאים אינם משתתפים, ^{נושא} באליפות אסיה, ^{מושא כולל} אלא באליפות אירופה.

III. ^{לואי כולל} בימינו המכבייה היא אירוע שאין לו כל הצדקה לאומית או ספורטיבית.

(1) בכל אחד מן המשפטים III-I סמן את החלק הכולל.

(2) ציין את תפקידו התחבירי של כל חלק כולל שסימנת.

התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט I: _____ ^{נושא}

התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט II: _____ ^{מושא}

התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט III: _____ ^{לואי}

(3) ציין את הקשר הלוגי בכל אחד מן החלקים הכוללים.

הקשר הלוגי בחלק הכולל במשפט I: _____ ^{הוספה}

הקשר הלוגי בחלק הכולל במשפט II: _____ ^{ניגוד}

הקשר הלוגי בחלק הכולל במשפט III: _____ ^{ברירה}

ב. לפניך ציטוט מדבריה של ספורטאית.

"בתחום הספורט אתה נמדד על פי מעשיך ולא על פי מי שאתה". (אלתה גיבסון, שחקנית טניס)

(1) ציין מהו הקשר הלוגי במשפט זה. _____ ^{ניגוד}

(2) בחר מבין מילות הקישור שלפניך מילת קישור אחת מתאימה, וכתוב את המשפט מחדש באמצעותה.

שמור על משמעותו המקורית של המשפט.

או, אלא, אם, ואילו

בתחום הספורט אינך נמדד על פי מי שאתה, אלא על פי מעשייך.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

למידע על פסיכומטרי
 ביואל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 12 -

9. א. בראש כל אחד מן הסעיפים (1)-(3) שלפניך יש משפט דר־משמעי מודגש. בכל סעיף ענה על השאלה או השאלות שאחרי המשפט.

(1) בני הזוג התאהבו במכבייה.

- הקף את המילה היוצרת את הדר־משמעות במשפט.
 - אפשר לנתח את המילה היוצרת דר־משמעות במשפט בשני תפקידים תחביריים שונים. ציין את שני התפקידים התחביריים.
- תפקיד תחבירי: מושא
- תפקיד תחבירי: תיאור

(2) דנה ביקשה מדניאלה את הכרטיס שלה למופע הפתיחה של המכבייה.

כתוב את שתי המשמעויות השונות העולות ממשפט זה.

משמעות I: דנה ביקשה את הכרטיס שלה מדניאלה.

משמעות II: דנה ביקשה את הכרטיס של דניאלה.

(3) אם הספורטאית, שהתרגשה מאוד מן ההישג בתחרות, הודתה למאמן.

לפניך שלוש שאלות. הקף רק את השאלה שהתשובה עליה אינה חד־משמעית על פי המשפט.

מי הודתה? מי התרגשה? למי היא הודתה?

- ב. לפניך משפט מורכב, ובו פסוקית מצומצמת.

רבים ראו במכבייה תשובה על הניסיונות להשפיל את העם היהודי.

(1) תחם את הפסוקית המצומצמת במשפט.

(2) ציין את התפקיד התחבירי של הפסוקית המצומצמת. פ. לוואי

(3) ציין את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו במשפט. מושא

(4) המר את המשפט במשפט פשוט (בלי פסוקית מצומצמת).

רבים ראו במכבייה תשובה על ניסיונות ההשפלה של העם היהודי.

- במשפט הפשוט שכתבת, ציין מהו התפקיד התחבירי החדש של המילים המסומנות בקו במשפט הנתון. לוואי

למידע על פסיכומטרי
ביזאל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 13 -

10. לפניך קטע ממאמר שכתבה תלמידה בבחינת הבגרות. בקטע יש שיבושים אחדים בתחום התחביר.

בימינו קיימות תופעות שליליות הקשורות בהתנהגותם של בני נוער והנגרמים מחוסר פעילות חברתית והיעדר מסגרת חברתית אמיתית.

נשאלת השאלה עד כמה תנועת הנוער יכולה לצמצם משמעותית תופעות שליליות מעין אלה? האם היום, **שאנו** מוקפים באמצעים טכנולוגיים מגוונים, יש מקום לתנועות הנוער של פעם? האם הם רלוונטיות לימינו? פעם החשיפה לאלימות ואלכוהול אינה הייתה רחבה כפי שהיא היום. התפשטות התופעה שבה בני נוער מתבגרים מהר מדי ומושפעים מתרבות רעה **גורמים** לנו לחשוב מה ניתן לעשות **בכדי** למגר את התופעה.

לדעתי, תנועת הנוער היא מסגרת חברתית אשר יכולה **לתמוך ולעזור** לבני נוער.

א. השלם את הטבלה שלפניך: **העתק** מן הקטע שלושה שיבושים בתחום התחביר, ו**כתוב** את הנוסח התקין לכל שיבוש.

הנוסח התקין	השיבוש	
כשאנו	שאנו	1
גורמת	התפשטות... גורמים	2
כדי	בכדי	3
לתמוך בבני נוער ולעזור להם.	לתמוך ולעזור לבני נוער	4

ב. בחר באחד השיבושים שציינת, והסבר במונחים תחביריים מהו השיבוש.

התפשטות התופעה גורמת - התאמה במין ובמספר בין נושא לנשוא

ג. לפניך רשימת מילות תנאי נפוצות, אך שתיים מהן אינן תקינות:

אם, **באם**, **במידה ו**, אילו, אילולא, לו

(1) הקף את שתי מילות התנאי שאינן תקינות.

(2) במשפטים שלפניך שבץ מילת תנאי מתאימה מבין מילות התנאי התקינות שברשימה.

I. לו היית מתאמן יותר, היית יכול לנצח במשחה הגמר.

II. אם תתאמן יותר, יש סיכוי שתוכל להשתתף במכבייה הבאה.

III. אילולא קנינו כרטיסים מראש, לא היינו יכולים להשתתף בטקס הפתיחה.

למידע על פסיכומטרי
ביואל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

لا تكتب في هذه المنطقة

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע מן השאלות 11-15 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

11. א. לפניך קטע, ובו פעלים מודגשים. קרא את הקטע, וענה על השאלות שאחריו.

כמה דקות לפני טקס פתיחת המכבייה ה־15 אָרַע אסון נורא: גשר עץ אשר הֵצַב מעל נחל הירקון המזוהם קרס. עשרות ספורטאים נפלו לנחל. לקראת המכבייה ה־16 הוקם לראשונה אגף המטפל בנושא הבטיחות, כדי להבטיח שמקרים כאלה לא יִשָּׁנוּ.

(1) ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים בקטע.

הפעלים	שורש	בניין
אָרַע	א-ר-ע	פיעל
הֵצַב	י-צ-ב	הופעל
יִשָּׁנוּ	ש-נ-י/ה	נפעל

(2) הקף את צורת ההווה באותו הבניין של הפועל יִשָּׁנוּ.

שְׁנוּיִים מְשֻׁנָּים מְשֻׁנָּים מְשֻׁנָּים

(3) במשפט שלפניך כתובה מילה פעמיים: פעם בצורה המשקפת הגייה נכונה ופעם בצורה המשקפת הגייה שגויה.

הקף את הצורה המשקפת את ההגייה הנכונה.

גשר עץ הוצב מעל נחל הירקון המְזוּהָם / מְזוּהָם.

ב. לפניך קטע, ובו רשמים מטקס הפתיחה של המכבייה העשרים. בקטע מיילים מודגשות – מקצתן תקינות ומקצתן אינן תקינות.

במכבייה נִכְרְזִים יחד הַפֶּן הספורטיבי, האישי והצינוני. דוגמה לכך הייתה בטקס הפתיחה של המכבייה העשרים: סְפוּרְטָאִי קנדי הֵצִיעַ נישואין לבת זוגו כשהוא נרגש וּמְעוֹדָד מצהלות של אלפי הצופים. אין ספק כי מאירועים כאלה נולְדוֹת אגדות.

(1) מבין המילים המודגשות הקף רק את המילים שאינן תקינות.

(2) בחר במילה אחת שהקפת, וענה על אחד מן הסעיפים I-II שלפניך.

I. הסבר במונחים דקדוקיים מדוע המילה שבחרת אינה תקינה.

סיומת Xֵי מציינת שם תואר, וכאן מדובר בבעל מקצוע. הצורן המתאים Xֵאי

או

II. נקד את המילה שבחרת באופן שישקף הגייה נכונה.

ספורטאי

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 15 -

12. א. לפניך קטע על פי דבריו של יוסף יקותיאל, ובו פעלים מודגשים. קרא את הקטע וענה על השאלות שאחריו.

המכבייה, כינוס הספורט העולמי שלנו, תשמש לנו מבחן כוחות ועלייה במדרגות חינוך הספורט, ועל פי תוצאותיה נְכֹונו לנו צעדינו בעתיד. מלבד מבחן הספורט תשמש המכבייה מבחן לאומי למאות אלפי הצעירים אשר יַעלו לארץ-ישראל. הם יִשְׁאַפוּ את אוויר המולדת, יִאֲזִינוּ לשפת עמם הַקָּמָה לתחייה וְיִשׁוּבוּ לגולה מלאי עוז ומרץ עד בוא זמנם לעלות ארצה.

(1) הקף את הפועל היוצא דופן מבחינת הגזרה, על פי ההקשר בקטע.

נְכֹונו קָמָה יַעלו יִשׁוּבוּ

(2) הקף את הפועל היוצא דופן מבחינת הבניין, על פי ההקשר בקטע.

יַעלו יִאֲזִינוּ יִשׁוּבוּ יִשְׁאַפוּ

(3) הקף את צורת העתיד באותו הבניין של הפועל נְכֹונו.

יְכִינוּ יְכַנוּ יְכֹוננו יְכֹוננו

ב. לפניך משפטים, ובכל משפט מודגשת מילה.

- לא אחת מובעת תְּמִיָּהָה אם האירוע הזה נחוץ.
 - היו שהאמינו כי הַהִתְעַרְוֹת במדינה שבה הם חיים תמחק את האנטישמיות.
 - קונסטנטין מטוסביץ' הוא שיאן ישראל בקפיצה לגִבָּה.
 - בשנים האחרונות פָּחַתָּה ההתעניינות במכבייה.
 - בארץ-ישראל הַתְּהִיָּה "היהודי החדש".
 - כיום כמעט אין זכר לַחֲזוֹן של יקותיאל שארץ-ישראל תהיה מרכז רוחני לתפוצות.
- מיין בטבלה שלפניך את המילים המודגשות על פי הגזרה: גזרת השלמים או גזרת נחי ל"י/ה.

שלמים	נחי ל"י/ה
תמיהה	התערות
גבה	התהוות
פחתה	חזון

ג. לפניך צירופי מילים, ובכל אחד מהם המילה הראשונה מודגשת.

תְּפִוצָּה יהודית _____ להפיץ
תוֹדָעָה לאומית _____ להודיע / לידע
מִסַּע שורשים _____ לנסוע

לצד כל צירוף כתוב שם פועל מאותו שורש של המילה המודגשת בכל בניין שתבחר.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

- 16 - עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח

13. א.

- לפניך שלושה משפטים, ובהם שלוש מילים מודגשות.
- רבים קיוו כי המכבייה תשמש מנוף להגדלת היישוב היהודי בארץ.
 - הקבוצה יכולה למנוף את הניצחון שלה כדי לעלות לליגת העל.
 - אני שמח ומתרגש להנניף את דגל המדינה בטקס הפתיחה של המכבייה.
- כל אחת מן המילים המודגשות מייצגת שלב בתהליך של יצירת שורש תנייני.
כתוב את שלוש המילים לפי סדר התהליך.

להניף ← מנוף ← למנוף

ב.

לפניך משפט על פי טקסט 1 ובו שלוש מילים מודגשות.

המכבייה הראשונה תנרמה להרמת המורל בקרב יושבי הארץ והרמה את קרנה של התנועה הציונית בקרב יהדות התפוצות.

- (1) מבין שלוש המילים המודגשות במשפט הקף את המילה שנוצרה משורש תנייני.
- (2) כתוב מהו שם העצם שממנו נגזר השורש התנייני. תרומה

ג.

- לפניך שני משפטים, ובהם שלוש מילים מודגשות.
- ארגון "מכבי" העולמי אימץ את תפיסתו של יקותיאלי, ולרכיב הספורט נוסף גם המניע של חיזוק הקשר בין יהדות התפוצות לארץ, אולם כיום אין כמעט זכר לחזון של יקותיאלי שארץ-ישראל תהיה מרכז רוחני לתפוצות ואמצעי למניעת התבוללות.
 - ספורטאים יהודים מארץ-ישראל היו מנועים באותה תקופה מהשתתפות באולימפיאדה.
- (1) מבין שלוש המילים המודגשות הקף את המילה או את המילים שהאות מ"ם שבהן היא שורשית.
- (2) בטבלה שלפניך מייין את שלוש המילים המודגשות לשתי קבוצות לפי הבניין, וציין את הבניין של כל קבוצה.

קל	הפעיל
מניעת מנועים	מניע

- (3) ציין את חלק הדיבור של המילה מניע שבמשפט הראשון. שם עצם

למידע על פסיכומטרי
ביואל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 17 -

14. א.

לפניך מונחים מתחום האימון הגופני שחידשה האקדמיה ללשון העברית.

מְסִלָּת כושר – מתקן לאימוני כושר, ובו מסילה קצרה. בשעת הפעלת המתקן המסילה נעה והמתאמן צועד או

רץ עליה. שם רווח למתקן זה הוא הַלִּיכּוֹן.

מְאוּץ (סְפָרִינט) – מרוץ תחרותי למרחקים קצרים.

לְחָצִית – מכשיר קפיצי לחיזוק שרירי היד.

מוֹנֶה פסיעות – מכשיר הנישא על גוף האדם ומונה את פסיעותיו על ידי חישת תנועת הגוף.

(1) מיין בטבלה את המילים שלפניך לשתי קבוצות לפי דרך התצורה.

מְסִלָּה הַלִּיכּוֹן מְאוּץ לְחָצִית מוֹנֶה פסיעות

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
מסילה מונה מאוצ	הליכון לחצית

(2) ציין את השורש של כל אחת מן המילים שדרך תצורתן היא שורש ומשקל.

מסילה ס-ל-ל

מאוצ א-ו-צ

מונה מ-נ-י/ה

ב. לפניך משפט, ובו מילים מודגשות.

עשרות אלפי רְצִים וְרְצוֹת השתתפו בַּמְרוֹץ הלילה של תל אביב.

(1) מהו השורש המשותף למילים המודגשות? ר-ו-צ

(2) מהו חלק הדיבור של המילים רְצִים וְרְצוֹת המודגשות במשפט הנתון? שם עצם

ג. בכל מכבייה נבחר אחד הספורטאים לשאת את לפיד המכבייה.

לפניך כמה מילים. הקף את המילה המתאימה לכנות את נושא הלפיד, והסבר את תשובתך במונחים דקדוקיים.

לְפִידוֹן לְפִידוֹן לְפִידוֹן לְפִידוֹן

הסבר:

לפיד + צורן סופי המציין בעלי מקצוע

לא תכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ח, מס' 11281 + נספח - 18 -

80 מדינות
אחד

15. א.

לפניך שני משפטים, ובהם שתי מילים מודגשות.

- "שמונים מדינות — לֵב אחד". (סיסמת המכבייה ה־20)
- "צֵל כבד הוטל על המדינה". (טקסט 1, שורות 40-41)

שתי המילים המודגשות שייכות לגזרת הכפולים.

בחר באחת מן המילים לֵב או צֵל, והוכח שהיא שייכת לגזרת הכפולים.

צל: בניין הפעיל בגזרת עֵיע - הַ צַ ל / שם עצם - צללים

ב.

לפניך שני משפטים, ובהם שתי מילים מודגשות.

- באירוע הפתיחה של המכבייה חברי המשלחות הֶחָגִים סביב האיצטדיון.
- בלוח השנה מצוינים כל הֶחָגִים והמועדים.

(1) מבין שתי המילים המודגשות הקף את המילה השייכת לגזרת הכפולים.

(2) ציין את השורש של המילה המודגשת האחרת (שלא הקפת). ח-ו-ג

(3) ציין את השורש של המילה מוֹעֲדִים הכתובה במשפט השני. י-ע-ד

ג.

לפניך מילים מודגשות מתחום הספורט הנוטות במשקלי שמות הפעולה.

הַאֲבָקוֹת, הַתְּעַמְלוֹת, אֶגְרוֹף, חֲתִירָה

מִגֹּר (נוקאאוט) — מכת אגרוף שאחריה היריב אינו מסוגל לעמוד שוב על רגליו.

סִבְסוֹב — תנועה של שחקן כדורסל שבה רגלו האחת קבועה במקום כמו ציר ורגלו השנייה נעה בחופשיות.

(1) השורש של אחת מן המילים המודגשות הוא שורש גזר שם.

ציין את שם העצם שממנו נגזר השורש. אגרוף

(2) מבין המילים המודגשות הקף שתי מילים שהמשקל שלהן משותף, וציין את המשקל.

קטילה

(3) קִשְׁתוֹת היא ענף ספורט שבו קולעים למטרה בחץ וקשת.

האם דרך תצורתה של המילה קִשְׁתוֹת היא כמו דרך התצורה של המילים המודגשות שבראש סעיף ג? נמק את תשובתך.

לא. המילים המודגשות בסעיף ג' הן שמות פעולה, כלומר נוצרו בדרך של שורש ומשקל בעוד

שהמילה קשתות נוצרה מבסיס ומצורן סופי. קשת + X את המציין שם עצם מופשט.

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

כמידע על פסיכומטרי
ביואל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים
אל תתפשר עליה.

